

GROZNICA ZAPADNOG NILA

Groznicu Zapadnog Nila (GZN) je virusna bolest uzrokovana virusom Zapadnog Nila, koji se prenosi putem zaraženih komaraca, najčešće iz roda Culex, ali i rodova Aedes i Anopheles. Komarac se zarazi kad ubode pticu (najčešće divlju pticu selicu) koja je zaražena virusom, a usput se mogu zaraziti ljudi i drugi sisari.

Virus Zapadnog Nila (VZN) je RNA virus, pripada rodu Flavivirus i porodici Flaviviridae, a spada u skupinu arbovirusa. VZN je prvi put izolovan 1937. u okrugu Zapadnog Nila u Ugandi. Trenutno je arbovirus s najširim geografskom rasprostranjenošću i može se naći u dijelovima Sjeverne i Južne Amerike, Afrike, Evrope, Azije i Okeanije.

VZN se prenosi na ljude prvenstveno ubodom zaraženih komaraca. Čovjek se NE MOŽE zaraziti virusom u kontaktu sa oboljelim osobom, ali se prenos s osobe na osobu može dogoditi transfuzijom zaraženih krvnih produkata ili transplantacijom čvrstih organa. Prenos infekcije sa majke na dijete tokom trudnoće i vjerovatna transmisija putem ljudskog mlijeka takođe su opisani, ali se čini da su izuzetno rijetki.

NAZIV PROJEKTA	ERI-Health - Public Health Preparedness for Cross-border Epidemics and Emergencies
VOĐEĆI PARTNER	JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske
PARTNER IZ HR	Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije
PARTNER IZ ME	Institut za javno zdravlje Crne Gore
PRIORITETNA OSA	1 - Jačanje kvalitete usluga u sektoru javnog zdravstva i socijalne zaštite
UKUPAN BUDŽET PROJEKTA / EU KOFINANCIRANJE	999.329,54 EUR / 849.430,09 EUR
TRAJANJE PROJEKTA	15/01/2021 - 14/01/2023

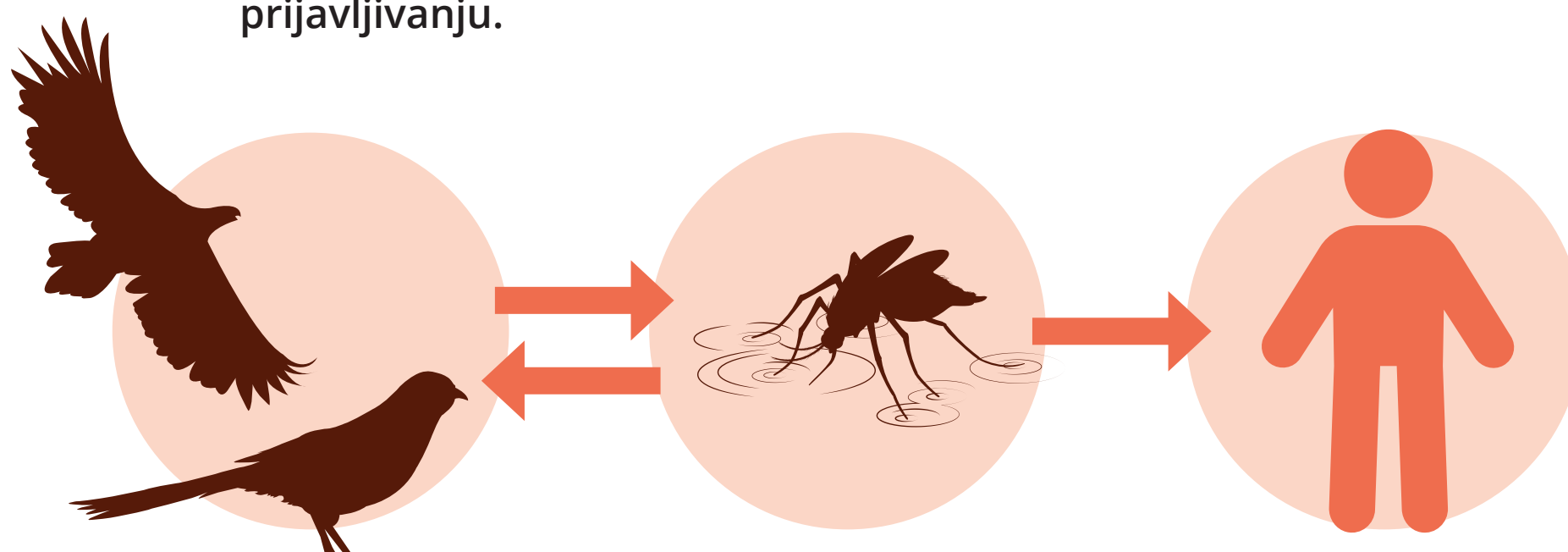
Inkubacija (period od zaražavanja, tj. uboda zaraženog komarca do pojave prvih simptoma) iznosi 3 do 14 dana.

Povećan broj oboljelih od GZN se javljaju sezonski, u kasno ljeto i ranu jesen (period sa najvećom aktivnošću komaraca).

Oko 70-80% infekcija virusom Zapadnog Nila kod ljudi su asimptomatske. Groznica Zapadnog Nila (GZN) je najčešća klinička manifestacija ove infekcije, u čijoj kliničkoj slici se javlja povišena tjelesna temperatura koja često uključuje glavobolju, bolove u mišićima ili zglobovima. Povraćanje i prolazni osip po tijelu, takođe se često prijavljuju. Kod manje od 1% inficiranih osoba biva zahvaćen nervni sistem, pa se kod tih osoba razvije meningitis, encefalitis ili akutna mlitava paraliza. Starije osobe i osobe s oslabljenim imunitetom imaju veći rizik od razvoja teških formi bolesti Zapadnog Nila. Smrtnost kod pacijenata oboljelih od najtežih formi bolesti Zapadnog Nila može biti i do 17%.

Infekcije VZN se najčešće potvrđuju detekcijom IgM antitijela na VZN u serumu ili cerebrospinalnoj tečnosti. Za postavljanje dijagnoze se koriste i detekcija nukleinske kiseline virusa (RT-PCR metodom), kultivacija i izolacija virusa iz krvi ili cerebrospinalne tečnosti i testovi neutralizacije.

Oboljenje uzrokovano VZN je stanje koje podliježe obaveznom prijavljivanju.

NADZOR NAD VEKTORIMA (KOMARCIMA)

Nadzor nad VZN se sastoji od dvije grupe aktivnosti.

Epidemiološki nadzor prati obolijevanja izazvana VZN kod ljudi, a nadzor koji se provodi u životnoj sredini prati lokalnu aktivnost VZN u vektorima (komarcima) i životinjama domaćinima prije epidemijske aktivnosti koja pogađa ljude. Nadzor nad komarcima i drugim životinjama koje su domaćini VZN omogućava da se otkriju uslovi povezani s povećanjem rizika za ljude 2-4 sedmice prije početka bolesti kod ljudi. Ovo obezbjeđuje dodatno vrijeme za kritične intervencije kontrole vektora i javnozdravstvene programe.

Metode pasivnog nadzora podrazumijevaju:

- Otkrivanje slučajeva infekcije VZN kod ljudi
- Praćenje uginuća životinja

Metode aktivnog nadzora podrazumijevaju:

- rutinski nadzor komaraca (praćenje brojnosti komaraca);
- skrining na komarce;
- sentinel nadzor kopitara;
- sentinel nadzor ptica;
- ispitivanje rezistencije na pesticide;

Kontrola vektora

Prevenција i kontrola VZN postiže se najefikasnije kroz sveobuhvatan, integrisani program upravljanja vektorima. Aktivnosti koje se sprovode u cilju kontrole komaraca su:

1. Edukacija stanovništva kroz javne kampanje
2. Smanjenje izvora kroz modifikaciju staništa
3. Suzbijanje larvi komaraca
4. Kontrola odraslih komaraca upotrebom pesticida koji se primjenjuju iz kamiona ili aviona kada su utvrđeni pragovi premašeni

Individualne mjere zaštite od komaraca

Radi smanjenja rizika od nastanka bolesti izazvane virusom Zapadnog Nila, osim mjera suzbijanja komaraca, preporučene individualne mjere zaštite od komaraca su:

- Izbjegavanje boravka na otvorenom u vrijeme najveće aktivnosti komaraca, od sumraka do zore.
- Nošenje odjeće dugih rukava i nogavica prilikom boravka na otvorenom, ukoliko to dopuštaju vremenske prilike.
- Primjena zaštitnih mreža na prozorima i vratima.
- Primjena repelenata, sredstava koja odbijaju komarce, na otkrivenim dijelovima tijela (prema uputstvu proizvođača).
- Primjena različitih repelenata za prostore.
- Primjena klima-uređaja za rashlađivanje prostora (što ne odgovara komarcima).

